

MAREC.

Jeleni na snežniški graščini.

(Dalje.)

Leta 1909 so javili:

Lovišče Leskova dolina;

Pojališče na pogorišču pri Šetinovem lazcu, na Predmosovniku: močan deseterak ruka vsak dan dobro od 10. septembra.

Pojališče (oddelek 31. a) pod Anino cesto: od 13. septembra ruka močan dvanajsterak vsak dan dobro.

Pojališče v prejšnjem jelenjaku pod skalo: od 13. septembra vsak dan dobro rukanje.

Pojališče v oddelku 25 a: od 24. sept. dobro rukanje.

„ „ „ 28 a in 29 b: „ 22. „ „ „

„ „ „ 27 a: „ „ „ „ „

„ „ „ 44 a c: „ „ „ „ „

„ „ „ 46 a c: „ „ „ „ „

„ „ „ 31 a: „ 26. „ „ „

„ „ „ 56 b: „ „ „ „ „

Približno do 5. oktobra so vsi ti jeleni rukali skoraj vsak dan dobro in se držali svojih pojalšč.

Lovišče snežniško.

Pojališče na Cinkovcu in Jazbinem hribu: od 18. sept. 1 jelen rukal dobro.

„	„	Bički gori:	„	21.	„	„	„	„	„
„	„	Volčjem hribu:	„	24.	„	„	„	„	je dobro rukalo več
„	„	v Požar-Šumradovi soteski:	„	„	„	„	„	„	jelenov, med njimi
„	„	Cieli:	„	„	„	„	„	„	dva plemenjaka.

Približno do 7. oktobra so ti jeleni rukali malone vsak dan in se držali svojih pojališč.

Iz mašunskega lovišča so javili kot rukača le slabega osmeraka na pojališču v oddelku 41 *h* in slabega deseteraka na pojališču v Gornjih plečah. Tukaj je nehala plemenitev 6. oktobra.

V jurjevodolskem lovišču je to leto rukal prvi jelen 11. septembra. Bil je šesterak, pri njem sta bila košuta in tele. V oddelku 5 *b* (Jesenovec, Smrečnica in celo do gozdov v Baču in Zagorju) in tudi v oddelkih Bičke gore 20, 24 je rukal jelen.

Leta 1910. so javili:

Lovišče Leskova dolina: začetek plemenitve 11. septembra;

1 dvanajsterak pod skalo v prejšnjem jelenjaku;

1 velik dvanajsterak pri Bolčkovi poti, oddelek 33 *a*, 34 *a*;

1 močan jelen v oddelku 29 *b* pri Lokvici;

1 deseterak v oddelku 18 *a*.

1 velik jelen v oddelku 18 *a*.

1 močan vršičnjak na takoimenovanem drvišču.

1 loven jelen v Koritu, (oddelek 45 *b*).

1 jelen na Horvatovem hribu (oddelek 44 *c*).

1 močan vršičnjak v Skalnici (oddelek 43 *a*, 44 *a*).

1 močan jelen na Volčjem hribu (odd. 44 *a*).

1 jelen na Trudnovem lazcu (odd. 27 *a*, 28 *a*).

1 jelen pri Pečetovem lazcu.

Skupaj je rukalo torej dvanajst gotovo potrjenih jelenov. Plemenitev je nehala 7. oktobra.

Lovišče snežniško; začetek plemenitve 22. septembra; na pojališčih v Požarju in Stiski in na graščinskem pašniku (Stari lazi) so se oglasili jeleni, vendar jih niso mogli potrditi gotovo.

Lovišče Mašun; začetek plemenitve okoli 11.—15. sept.; javil se je

1 deseterak, mladenič, v Šetinovem lazcu, na rebri proti Toščaku.

1 štirinajsterak, plemenjak v Šetinovem lazcu, na rebri proti Toščaku.

1 deseterak, plemenjak, z jako močnim rogovjem. Čeža.

1 dvanajsterak, mladič. Čeža.

1 osmerak. Sedvice pri obramcu.

1 deseterak, srednje močan. Vratca.

1 šesterak, mlad jelen. Javor.

Gotovo so torej potrdili sedem jelenov, slišali pa še

1 velikega jelena. Sled velika, rukanje divje in globoko. Strmi klanec — Markova dolina.

1 močan jelen, rukanje globoko. Reber na Obramcu.

Plemenitev je bila končana 8. oktobra.

Lovišče Jurjev dol. Začetek plemenitve 19. septembra.

1 dober osmerak in močnejši jelen sta dobro rukala na travniku Hiši in proti Praprotnemu vrhu.

Konec plemenitve v prvem tednu oktobra.

V hermsburškem lovišču so opazili vsa ta leta le včasih posamezne jelene in košute; stalno ne bivajo tam, pojališč ni nobenih.

Iz vsega tega moremo sklepati, da se je veledivjad že popolnoma udomačila v okrajinah snežniških in se naselila v gotovih gozdovih. Prejšnja leta je blodila okoli tudi za plemenitve in iskala pripravnih krajev — zato toliko prijav o pojališčih v raznih loviščih. Naposled si je izbrala najmirnejše dele sredi teh gozdov, lovišči Leskovo dolino in Mašun. Tako pričajo poročila o plemenitvi leta 1910, pričajo pa tudi, kako bogato se je pomnožila in razvila veledivjad v prostosti tekom par let; saj so potrdili ob času plemenitve 1910 enoindvajset jelenov, slišali pa so jih še mnogo več. Pozimi 1910/11 so našli na krmiliščih v Leskovi dolini okoli petdeset glav veledivjadi — večinoma košut in telet — kvečemu dva, tri jelene; v lovišču snežniškem in bližnjih zakupnih loviščih loške doline so zasledili okoli deset do petnajst glav, v loviščih Mašunu in Jurjevem dolu in v zakupnih lovih ob Pivki približno 15 glav. Potemtakem smemo računati, da je bilo v začetku leta 1911 po vseh loviščih snežniške graščine okoli 90—100 glav veledivjadi, ki prebiva večinoma v Leskovi dolini, nasredi snežniške graščine. Tudi v tujih gozdovih in loviščih proti Račji gori se kaže večkrat rdeča divjačina; pri Gorenjih Poljanah so bile (pozimi 1910/11) 3—4 glave.

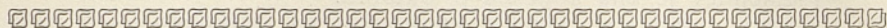
Leta 1910. so jeli redovito streljati veledivjad v prostem gozdu. Gospodar lova, princ, je ustrelil prvega plemenjaka, velikega lihega dvanajsteraka, zvečer 30. septembra med oddelkoma 34 *a* in *c*. Ta jelen je tehtal cel 209 *kg*, iztrebljen 174 *kg* Meril je od gobca do repa 193 *cm*, od sprednjih krakov do repa 128 *cm* in od tal do vihra tudi 128 *cm*.

Desna rogovila je bila dolga 109 *cm*, leva 114 *cm*, roži sta obsegali 25.5 *cm*, rogovila nad rožo pa 24 *cm*; največja razdalja je merila 77 *cm*.

To je bil posebno lep jelen. Vobče pa je bila plemenitev leta 1910 tako polna raznoterosti in zanimivosti, kakor opažajo to le malokdaj tudi v najboljših loviščih za veledivjad. Poleg krasnih srn in mnogoštevilnih divjih petelinov so jeleni najlepši kras teh krajev in naša dežela je dobila nov prirodni zaklad. Vivat sequens!

Snežnik, januarja 1911.

(Konec prih.)

Brakada.

Spisal Podgorski.

(Dalje.)

Toda lovci sami — najsi so še tako vzorni, vodja lova sam — najsi je še tako spreten, brakir sam — najsi se še tako peha — brez dobrih psov na brakadi ne opravijo ničesar.

Kakšen pa mora biti pes, da je dober?

Prvič mora imeti dober nos, drugič — veselje do lova, tretjič — razum in četrtič — žilavo, utrjeno, gibko telo. Če pes ne zadostuje tem temeljnim zahtevam, ne bo lovil nikoli dobro, in škoda je truda in časa, ako se ubijaš s tako živaljo. To velja za vsakega lovskega psa, bodi frmač, gonjač, ali jamar. Razen tega pa mora pes ustrezati še posebnim zahtevam tiste vrste lova, ki ji je namenjen.

Prva naloga psa-gonjača je ta, da samostojno poišče divjačino, jo vzdigne in goni glasno toliko časa, dokler ne pade zadeta, oziroma, dokler brakir ne odpokliče psa.

Na videz je ta naloga lahka, v resnici je pa težka. Dobrih psov-gonjačev je malo, slabih pa brez števila. Jaz sem gonjačev videl in slišal že sto in sto, mnogo sem jih izredil in vzgojil sam, ali zares dobre — bi utegnil sešteti na prste. Ali ti ima to ali ono napako! Ako ima nos — nima vztrajnosti: takoj spodi pa takoj pusti; ako je vztrajen — ga ni nazaj po cel dan; ako ima temperament — kreše itd. S psi-gonjači je — križ. S frmačem je stvar lažja; frmača imaš vedno v roki, gonjač pa lovi popolnoma samostojno po svoji volji in svojem razumu. Če ti frmač ne dela po volji, ga takoj lahko — korigiraš, odnosno kaznuješ — gonjača ne moreš, zakaj kazen zaleže le ob pravem času, da pes ve, zakaj je bil kaznovan. To pa pri psu gonjaču po največkrat ni mogoče. Ako je, recimo, tvoj brak ves dan preganjal bogvekod in ga zvečer, ko pride domov, kaznuješ, ali bo mar vedel, zakaj je bil kaznovan? Ne. Ako je, recimo, gonil zajca samo deset minut, potem se pa veselo z repom mahljajoč vrnil k tebi, ali bo mar vedel, če ga kaznuješ, da je zato kaznovan, ker je pustil zajca prehitro? Ne. Ako je n. pr. ujel obstreljeno divjačino, jo načel in se

nažrl do sitega, se potem šele vrnil k brakirju ves krvav po gobcu, ali je umestno, kaznovati ga? Ne, ker on ne bo vedel, zakaj je kaznovan. Tudi, če ga ženeš k načeti divjačini in ga tam kaznuješ ne bo razumel pomena kazni, ako ga nisi učil že prej, da ne sme načeti divjačine. Učil, pravim, in s tem se dotikam zopet pereče točke našega lovstva.

Kriva je misel naših lovcev, da pes-gonjač takoj, ko se poleže, že vse zna, kar potrebuje za brakado. Tovariši, ne le frmaču tudi gonjaču je treba šole!

Ne misli, da boš imel kdaj dobrega psa, če ne storiš zanj drugega, kakor to, da mu dovoliš spomladi loviti in moriti mlade zajčke, češ: veselje bo dobil. Da, veselje bo dobil, toda ne za to, da bi iskal zajca lepo po sledu, ga vzdignil in ga gonil od stopinje do stopinje, od kljuke do kljuke, če je treba celo uro ali tudi dve uri, ustreljenega pa samo povohal in šel iskat dalje, kakor se spodobi dobremu gonjaču. Tvoj pes bo skakal od grma do grma, iskal brez vsakega sistema, računajoč na slepo srečo. In ako s svojim divjanjem res preplaši kakega dolgouhca, bo drevil in vpil za njim čez drn in strn, dokler ga bo videl. Ko pa zajec naredi prvo kljuko, ga izgubi pes iz vida, leta nekaj časa kakor obseden okrog, potem se pa lepo vrne k tebi in ves upehan leže v senco. Ako pa si bil tako srečen, da si zajca ustrelil, potem moraš biti urnih nog, če hočeš, da zajec ne izgine v — nenasitni želodec tvojega izvrstnega pomagača. Vsakemu je znano, kaj delajo take bestije z obstreljeno srno, če jo vjamejo. Kana-lije jo načno še živo in trgajo kos za kosom iz stegna. Kdo še ni doživel takih gnusnih prizorov? Obstreljene lisice pa taka strahopetna mrcina ne zagrabi za goltanec, ampak laja nanjo le oddaleč. Ali so to lovski psi? To so divje bestije, ki ne spadajo na brakado.

Tudi pes-gonjač potrebuje šole, in še prav temeljite šole, sicer ne postane nikoli ali vsaj redko, redko zares dober, tak, kakršnega si želi lovec.

Kako je šolati pse-gonjače, ne morem razpravljati tukaj. Tu hočem navesti v glavnih potezah samo to, kako se mora vesti dober pes-gonjač na lovu.

Najsi je sam, najsi je skopčan, vselej mora iti mirno ob levi nogi svojega gospodarja ali brakirja, ne da bi se trgal, ne da bi grizel vrstico, ne da bi se pretepal s svojim tovarišem. Če vidim lovca, ki ga psi tako-rekoč na plaz vlečejo za seboj, že vem, koliko je bila ura. Ako je več skopk, to je cela tropa, skupaj, morajo iti psi ravnotako mirno in tiho vsak v svoji vrsti. Če se zaplete skopka v skopko, je treba to takoj popraviti in pokarati psa, ki je to zakrivil. Stare ali sveže sledove naj puste psi pri miru, dokler so skopčani. Da bi šli skopčani

za sledom, jim nikoli ne smeš dovoliti. Če jih na zbirališču privežeš k drevesu, morajo mirno, tiho, ne da bi cvilili, čakati, tudi če se odstraniš. Za svojim gospodarjem ne smejo siliti, kakor hitro jih je vzel v roke brakir.

Dober pes gre, ko mu snamem ovratnik, takoj sam iskat, in sicer na tisto stran, kamor mu pokažem. Če gre brakir naprej, se mora pes ravnati po njem in iskati v njegovi bližini, toda v tisti smeri, v kateri se pomiče brakir; če pa postoji, potem se sme pes že nekoliko bolj oddaljiti in iskati v polukrogu.

Kadar ga pokliče brakir, mora pes brezpogojno slušati in priteči k njemu in takoj poprijeti sled, ki se mu pokaže. Svež sled označa dober pes vedno s tem, da začne živahneje migati z repom.

Dokler divjad ni planila iz ležišča, se pes ne sme oglasiti. Šele, ko je vzdignil divjačino, sme začeti goniti. Dober pes ne goni prehitro, ampak počasi, toda gotovo. Kadar izgubi sled, utihne, poišče in potem zopet goni dalje in dalje, dokler ne počí strel. Tudi po strelu ne sme pustiti sled in dreviti na strel, marveč mora izdelati sled do mesta, kjer je bila divjačina streljana. Če najde tam žival že mrtvo, jo povoha in počaka, da pride lovec blizu. Načeti je ne sme in tudi drugega psa ne sme pustiti blizu! Če lovca le ni od nikoder, začne dober pes klicati, bodisi da začne tuliti, ali pa debelo lajati, in sicer toliko časa, da pride lovec.

Ako divjačina še ni mrtva, jo mora zadaviti, in sicer tako, da jo prime za dušnik; če pa tega ne more, mora toliko časa lajati nanjo in jo zadržati, dokler ne prihiti lovec in ne naredi prizoru konca.

Kakor hitro je divjačina v pravih rokah, se dober brak vrne k svojemu brakirju in začne iskati iznova.

Če je divjačina obstreljena, gre dober pes tako dolgo za njo, da jo ujame in potem pokliče lovca. Ako je pa nesrečnemu strelcu popolnoma zdrava odnesla pete, stori dober pes to, kar se mu zdi po njegovi previdnosti in po njegovih izkušnjah najboljše. Zajca bo gonil dalje, ker ve, da se zajec vrne v lovišče; srno bo pa pustil, kakor hitro uvidi, da se je že precej oddaljil iz lovišča. Lisico drži dober pes tudi precej časa, posebno dokler čuti, da ga vodi po lovišču okrog.

Toda, naj goni zajca, lisico ali srno, dober pes preneha takoj, kakor hitro zasliši glas roga: — nazaj!

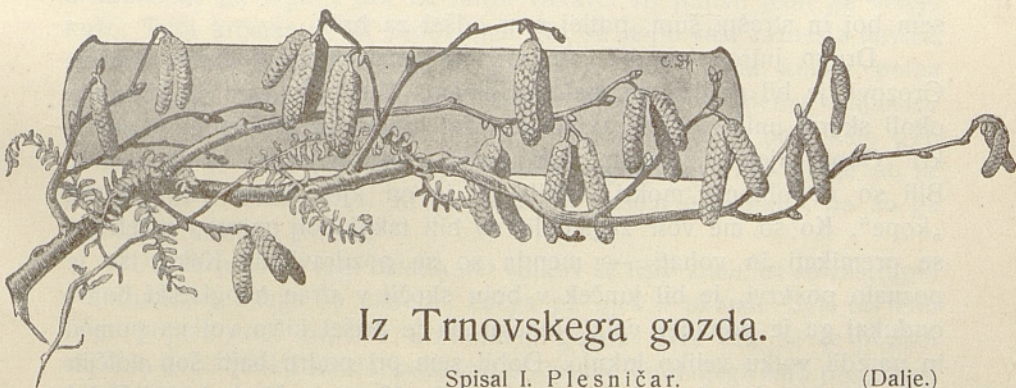
Vem, da bo marsikateri lovec pri teh vrsticah nevarno majal z glavo, češ: Ta je bosa; kadar pes goni, ne sliši ne vraga, ne roga. Tak pes, ki ni izučen, seveda ne; toda pes se da priučiti tudi temu. Če ne veruješ, poizkusi! Psom mladičem daj vedno, preden dobe jesti, z rogom gotovo znamenje, n. pr. ta-ta — taaa, ta-ta — taaa,

ta-ta — taaa! Če imaš količkaj srečno roko, dosežeš že vkratkem, da bodo drevili psi k tebi, kjerkoli ali kadarkoli zaslišijo to znamenje. Ali varati jih ne smeš! Ko pridreva k tebi, jih moraš pohvaliti in dati vsakemu tudi kaj iz rok. Nekaj truda je pač treba pri tem, kakor pri vsaki drugi vaji.

Dober pes išče in goni popolnoma samostojno, to se pravi, on goni samo tisto žival, ki jo je on vzdignil. Take pse imenujemo soliste. Med solisti je pa zopet razloček: nekateri sploh noče divjačine goniti dalje, če se mu pridruži še kak tovariš; drugega pa to zopet nič ne moti, on goni kljub temu dalje, samo če je on spodil divjačino. Nekateri solist sploh ne gre nobenemu drugemu psu pomagat, nekateri pa gre, toda le tovarišu, ki ga ima najrajši, posebno psici.

Bodi solist tak ali tak, gotovo je, da lovec ne more zadosti visoko ceniti njegovega svojstva. Kaj mi pomaga, če za eno samo živaljo drevi pet ali deset psov! Saj bi bežala pred enim samim pravtako. Ali ne bi bilo bolje, da jo goni en sam pes in iščejo drugi psi dalje?

(Konec prih.)

Iz Trnovskega gozda.

Spisal I. Plesničar.

(Dalje.)

Drug star lovec mi je pravil:

V gozdu je bilo veliko mravljišče. Če je prišel volk blizu, ga je obiskal gotovo, malo pokopal in zakopal svoje blato in vodo. To sem opazal pri več volkovih in več let.

Z volčjim lovom sem se pečal že prej dosti. Njih navada mi je bila dobro znana. Zopet so govorili, da se klati volk v obližju. Nastavil sem skopec v mravljišče. Večkrat sem šel gledat, o volku pa ni bilo ne duha, ne sluha. Padel je debel sneg; k skopcu nisem hodil več gledat. Ko je zelenelo pomladi bukovje, so jeli zopet govoriti, da se volk klati po gozdu; šel sem v gozd k mravljišču, da nastavim nov skopec. Ko sem prišel do mravljišča, sem videl volka na skopcu čepečega. Razen „fouča“ nisem imel pri sebi nobenega orožja. Urezal

sem bukovo palico, klaftro dolgo. Nakladal sem mu batine po glavi, dokler ni poginil. Mirno milo me je gledal, da se mi je spak že smilil! Ujel se je bil menda zadnjo noč.

Volk je redko prihajal na Primorsko. In menda nobeden ni več videl svoje domovine, vsak je poginil pri nas; nemara je dobil obilo živeža, da se ni hotel vrniti. Oče mi je na lovu pokazal mesto, kjer je pred leti volk požrl sosedovo kravo; potem ga je bil ustrelil očetov brat na čakalu. Vsakokrat me je obhajal strah, kadar sem šel mimo tistega kraja. Ali staremu očetu se nisem kazal plašljivega, ker sem se še dobro spominjal lisičjega lova pod skalo.

V drugi polovici oktobra leta 1866. sem službeno zaostal v gozdu precej pozno. Pooblašilo se je in potemnilo in bliskalo in močno grmenje je bobnelo daleč izza gora. V strašanski temi sem bil na mali stezi še dobro uro od doma. Stopal se le ob bliskih. Nedaleč za prepadam sem slišal strašansko tuljenje in cviljenje volkov in udare volovskih rogov po malih drevescih. Šest volov in šest volkov je bilo strašanski boj. Ob najboljši volji nisem mogel nič pomagati ubogim živalim. Poznal sem tiste voli. Šestrat sem ustrelil z revolverjem. Slišal sem boj in strašni šum, potlej sem odšel za hrib.

Drugo jutro sem bil ob zori na grozovitem nočnem bojišču. Grozovit je bil pogled na malo ravninico. Mlada kultura je bila tam okoli skoraj uničena. Na ravnici je ležal junček, iz grla se mu je cedila kri. Okoli njega je stalo šest volov, pripravljenih na nov boj. Bili so popolnoma mokri, kadilo se je od njih kakor od oglarske „kope“. Ko so me voli zagledali, so bili takoj bolj mirni; začeli so se premikati in vohati — menda so se pozdravljali! Kakor se je poznalo po krvi, je bil junček v boju skočil v stran h oglarski bajti; ondudaj ga je popadel volk. Junčku pa je prišel hitro vol na pomoč in naredil volku veliko luknjo. Dobil sem pri podrti bajti šop volčjih dlak; ta šop je bil podoben traku, dolg 10 *cm* in širok 1 *cm*. Držal se je mrtve kože. Vol je zadel volka z rogom in rešil junčka smrti. Kmalu za mano je prišel gospodar volov in jim prinesel otrobov in soli. Voli niso dosti marali za lizanje. Gospodar je zaklal onemoglega junčka, ga naložil na voz in peljal domov; meso je razdelil med sosedi.

Drvar je bil tisto jutro videl omenjenih šest volkov ne daleč od bojišča.

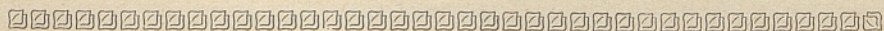
Ta zverina je blodila vse leto po gozdu in delala vsemu živemu strah in grozo. Ponoči so se potepali in tulili požeruhi le po cestah in kolovozih. Gozdar in izvežban lovec sta v samoti, v gozdu nastavljala skopce na kolovozu „v luži“. Zaradi ljudi je moral vsak večer eden izmed njiju čakati pri skopcih, ker je bil kolovoz javen. Vsako jutro sta pa vzela pasti in tako ponavljala več večerov.

Neki večer je bil lovec na straži. Že oddaleč je slišal volčjo muziko po kolovozu proti skopcem. Skopec v luži je ujel mladega volka za nogo. Zacvilil je strašno, drugih pet pa je odskočilo na vse strani. Stara mrcina je skočila pred čakajočega lovca in grčala. Oči so se ji svetile kakor dve goreči sveči. Ko je lovec ustrelil, so se nekoliko umaknili. Ujeti se je tresel in cvilil od strahu. Ostalih pet je še naprej ropalo in morilo. — Mnogo so si prizadevali gozdarji, lovci pa tudi drugi ljudje, da bi jih uničili. Našel sem ostanke od volkov raztrgane srne in čakal tam sedemnajst večerov. Osemnajsti je bil temen in deževen; nisem šel na čakalo. Grdoba pa je prišla, požrla ostale kosti in za „potrdilo“ je tam pustila — svoje blato.

Tisti čas je gozdar nastavljal skopce v gozdu okolo velikega „kala“. Pritisnil je mraz in zmrznila je voda. Najemnik ledu je našel z delavci pri sekanju volka, okovanega v led. Veliki kos so položili na nosilnice in postavili poleg velikega ognja. Do večera se je volk že otajal. Položili so ga zopet na nosilnice in nesli po skrivni stezi dve uri daleč v vas. V krčmi so ga vrgli v kot na mizo. Delavci so pili in jedli na volčjo kožo. Tudi krčmar je bil zadovoljen. Ko se je po vasi raznesla novica, da so ledarji prinesli volka iz gozda, je bila krčma kmalu polna radovednega ljudstva. Tudi vaški krojač je šel volka gledat. Naposled je prišel še gozdni oskrbnik. Ko je pregledal volka je pa rekel: „To ni volk, to je pes!“ Vsi ledarji so debelo gledali, drugi ljudje so se pa smejali in brili norce. Krojač je zložil pesem o „volku“, pa so ga oklofutali užaljeni junaki.

Usoda je vzela tudi ostalih pet volkov še tisto zimo, tri so zastrepili s strihninom, enega so ustrelili, enega pa ujeli v skopec. Šele po letih se je pojavil volk zopet v Trnovskem gozdu. Dve leti se je potikal okoli in delal veliko škodo, posebno pri srnah. Tudi njega smo pregnjali gozdarji in lovci.

Neko jutro smo šli trije gozdarji za njim, dobili smo sled. Ujel je bil srno in jo požrl vso do dlake; videli smo le malo krvi in blata od srne po svežem snegu. Šli smo naprej za volkom. Zopet smo dobili sled; ujel je drugo srno, požrl je vso kakor prvo. Proti večeru se je pogostil še s tretjo srno in jo požrl večinoma. Ostanki so bili še gorki, požeruh je hodil blizu pred nami. Ponoči smo zbrali več lovcev in gonjačev, in zjutraj se je začel lov; ob desetih je bil volk že mrtev. Volk je požrl prejšnji dan dve srni in tri četrtine. Torej je volk dan pred smrtjo požrl v osmih urah nad sto funtov mesa in druge tvarine. Ko smo ga ustrelili, je imel prazen želodec. Tehtal je le 70 funtov. Preko prsi je meril 70 cm. Ta volk je v muzeju v Gorici.

Jazbec.

Spisal Julij Bučar.

(Dalje.)

Kar zavpije gospod Francelj: „Lej ga, lej ga!“

Zajček teče, zajček teče
po zeleni trati.
Beži, beži, zajček, da te
Francelj ne poklati! —
Mahom treskne Francelj s silo
tretjo mu ob tla nogo,
vzame puškico morilko —
smrt je zajčku za peto.
Dvakrat počí pok in pok,
zajčku je še lažji skok.
Francelju je še pokazal
belo tarčo za slovo.
Smeh in kletev. Francelj vleče
Lakovničkovo nogo.
Toda sam hudiman zganja
zajce na planoto,
da hudobno bi povečal
lovčevo sramoto.
Da je šale več, se tudi
naš brakir za zajci trudi,
vleče, dviga spet od tal
revežu njegov pedal.
Kak se bliska, treska, poka!
Lakovniček v rovu stoka:

Oh, uboge
moje noge!

Toda revežu na milo
se je kmalu obrnilo.
Dokončala, ni hudir,
Francelj sta in naš brakir.
Lakovniček bil je zopet
svojih krakov gospodar,
in pred njim na tleh mrcina
stota mu je bila par.
Lovci vkup so pridrevili,
psi se žurno pripodili,
vse slavilo je junaka,
ki ga našla sreča taka.
Zbor ubeglih zajcev pa je
sklenil tisti čas tako:
Francelj in brakir dobita
na pomembno jazbino
v večne hvale trajen znak
spomenik iz zajčjih dlak!

Jazbeca iznenadiš časih pri paši že na večer. Pojdi s puško in jazbečarjem ali močnim mesarskim psom po njivah, osobito ob koruzi, pa boš kmalu slišal jazbečevo godrnjanje, renčanje ali cviljenje psa. Jazbec ve, da ne more uteči, in se postavi psu v bran; velikokrat se spoprimega in nobeden neče izpustiti. Treba ti je samo pristopiti na bojišče pa divjaka ustreliti ali pa s krepelcem pobiti. Čvrst udarec po nosu zadostuje.

Jazbeca dobiš tudi na čakanju pri luknji, vendar je ta način lova preveč nehvaležen.

Zvečer jazbeca ne pričakaš izlepa. Kakor ti je že znano, zapušča svoje ležišče pozno ponoči. Ker pa ima izvrsten sluh, te lahko začuti pred luknjo, ako si se še tako tiho priplazil do nje. Kadar sluti jazbec nevarnost, ga tudi po dva, tri dni ni iz luknje.

Spominjam se, da sem čakal jazbeca skozi deset večerov do polnoči, ali zaželeni mrcina me ni hotela osrečiti. Tudi je ponoči težko streljati, ker se celo ob mesečini ne vidi dovolj pred luknjo, skrito navadno v gošči.

Zanesljivejši je tak lov ob jutrih. Tu pa imaš zopet preveč posla. Najprvo moraš vedeti, da je šel jazbec na pašo. Da to doženeš, moraš dan prej proti večeru pred vsak rov postaviti tanko bilko, suho vejico ali kaj enakega, in sicer tako, da ne zbudiš nezaupnosti prekanjenca. Ko gre jazbec iz luknje, mora podreti ob izhodu nastavljeni reči. Okoli polnoči pojdi gledat, če je šel poveljnik podzemski trdnjave zajtrkovat. Ko vidiš pri katerem vhodu bilko na tleh, zamaši vse vhode razen tega, da žival ne bo mogla noter. Pred jutranjo zoro, to je med drugo in tretjo uro pa greš čakati. Postavi se na mesto, ki si ga bil že podnevi določil in od koder moreš brez ovire streljati proti luknji. Ne postavljalj se tako, da bo veter donašal vračajočemu se klatežu tvoj duh naravnost v nos.

Na mestu samem bodi miren, kakor bi bil vzdan. Jazbec ima izvrstne čute, in če se mu kaj zdi sumljivo, se že v bližini luknje obrne ter se zateče v rov za silo.

Ako najdeš blizu luknje pripravno drevo, s katerega se dobro vidi proti luknji, si naredi na njem leco. Tam te jazbec ne zavoha tako lahko; vendar moraš tudi tam biti zelo miren in pazljiv. Jazbec ima sicer slab vid, vendar te utegne izdati najmanjša kretanja in vse tvoje priprave, ves tvoj trud bo zastonj.

Od lece ne smeš zahtevati prevelike udobnosti. Divana ne moreš postaviti na drevo. Vsaka močna veja je uporabna za sedež, skrbeti pa ti je, da imajo tudi noge zanesljivo oporo in da pri streljanju ne telebneš na tla.

Gotovega uspeha ne pričakuj na takem lovu. Jazbec se vrača s paše navadno prav rano, ko se še malo vidi. Vrača se tako urno in prihaja tako nenadoma, da ga lovec lahko zamudi; komaj opazi, da ima jazbeca pred sabo, je že prepozno. Dobro je torej, da sediš na leci in ne na ušesih, in da ob najmanjšem šumu takoj pritisneš puško oprezno na lice, da lahko takoj streljaš, ko zagledaš zaželenega viteza koruze in korenja.

Strel v glavo je najuspešnejši.

Nekateri lovci nastavljajo v jazbečeve rove trdne mreže; vanje se zamota obstreljena žival.

Z jazbečarjem ne opraviš na takem lovu nič, ker ni dovolj miren. Tudi ni čas tak, da bi spuščal psa za pobeglim ali obstreljenim jazbecem v luknjo.

Na ta nič kaj priporočljivi način lovi lovec le tedaj, ako jazbeca ne more izkopati, v skalovju, ako iz raznih razlogov ne more nastaviti železa ali pasti, ali pa, ako hoče na vsak način poizkusiti tudi tak lov.

Kjer nima jazbec svojega bivališča v zemlji, ki se da odkopati, tam ga dobimo s psom jazbečarjem in puško. Ta jesenski lov je časih nad vse zabaven. Jazbečarja pošlješ v luknjo in poslušaj zunaj čisto mirno in pazljivo z ušesom na zemlji, kje se klati vrla pokveka. Izkušen lovec ve takoj povedati, kje sta se sestala kosmati entomolog in pes.

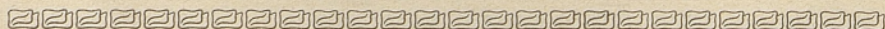
Včasih slišiš pasje cviljenje ali jezno renčanje jazbeca. Tedaj zaropotaj na vrhu z nogami in navdušuj jazbečarja ob vhodu, da tira svojega nasprotnika tako daleč, da ne more več naprej in se utrdi na mestu, hlastajoč z gobcem proti napadalcu. Nad mestom, in sicer najbolje med jazbecem in psom, je treba zasaditi lopato ali motiko in kopati tako dolgo, da prideš podzemskemu junaku do živega. Ko zagleda jazbec odprtino, ubeži kar najhitreje pred psom na prosto. Vendar pride z dežja pod kap. Spreten strelec mu ustavi pete za vekomaj.

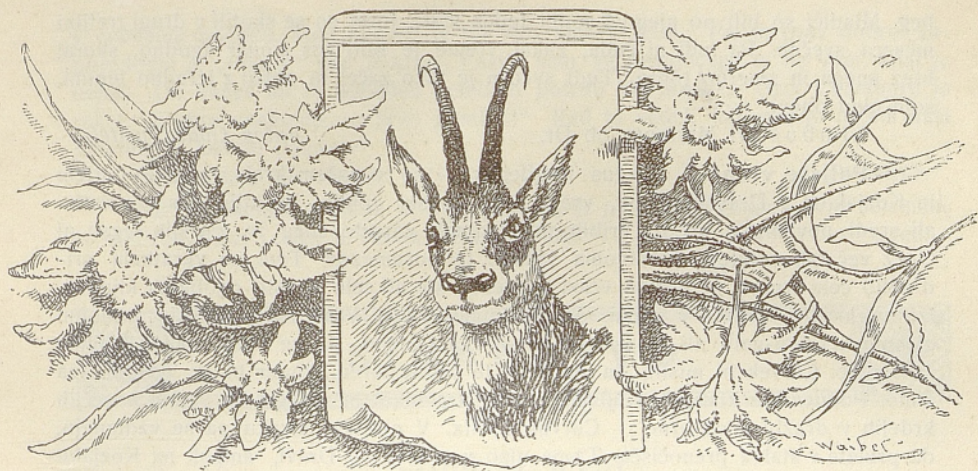
Paziti je pri vseh nezamašenih vhodih, da jazbec ne uide brez strela.

(Konec prih.)

Ponatisi ali posnetki brez navedbe vira niso dovoljeni.

Iz lovskega oprtnika

V. redni občni zbor „Slovenskega lovskega društva“ se je vršil dne 19. t. m. v steklenem salonu kolodvorske restavracije. Podrobnejše poročilo priobčimo prihodnjč. V odbor so bili izvoljeni gosp. dr. Ivan Lovrenčič za predsednika in gosp. Fr. Ks. Urbanc za podpredsednika, za ljubljanske odbornike gg. Dragotin Klobučar, Ivo Lavrič, Anton Martinc in dr. Janko Ponebšek, za namestnike pa gg. Iv. Maček, dr. Kavčič in Jos. Seidl. Za Gorenjsko sta bila izvoljena gg. Jernej Kemperle (Kamnik) in Valentin Šturm (Poljče), za namestnika pa gg. Ivan Koschier (Kamnik) in Fr. Klemenc (Medvode). Za Notranjsko sta bila izvoljena gg. Inocente (Postojna) in Milan Lah (Lož), za namestnika pa gg. Arnošt Šerko (Cerknica) in Miroslav Martinčič (Ilirska Bistrica). Dolenjska ima z ozirom na razsežnost 3 odbornike, in ti so gg. Adolf Pauser (Novo mesto), Ivan Rus (Breže) in Ivan Vencajz (Trebnje). Tudi namestnikov je troje: gg. Ivan Hutter (Mokronog), Ivan Vehovec (Žužemberk) in Peter Vovk (Vel. Lašiče). Za zastopnika Koroške sta bila izvoljena dosedanja gg. Lj. Borovnik iz Borovelj in prof. Iv. Mišič iz Kranja, ravnotako za Štajersko gg. Pahernik in Mladič (Jelšane). Zastopnik za Primorsko je znani lovec g. Štefan Paximadi, veleposestnik v Sežani. — Upajmo, da dvigne novi odbor društvo do procvita.

Petelinu — kroglo! Lovci, lov na petelina se bliža. Vsako leto zastrelje izredno veliko število petelinov zato, ker večina lovcv strelja petelina s šibrami. To je velika škoda. Prvič ima škodo lovec, ker ne dobi petelina, drugič je oškodovan imetnik lovišča, ker obstreljeni petelin pogine žalostno bogvekje. Temu se ognemo, ako streljamo petelina s kroglo. Petelin spada k visokemu lovu in bi ga že iz tega razloga ne smeli streljati s šibrami. Ako pa uvažujemo žalostne posledice ponesrečenih strelav s šibrami in ako imamo količkaj zmisla za pravilni lov, moramo seči po risanici. Ako ga zadenem s kroglo, ga dobim gotovo; ako ga pa zgrešim, pa vsaj vem, da bo pel zopet prihodnje jutro. Ako pa ne upaš zadeti s kroglo tak cilj na 70—80 korakov, ne hodi na petelina. Drži se rajši doma svoje dražestne kokoši, ki ti bo gotovo hvaležna!

Zgodnji zajci. Kmet Lavrenčič iz Laznice je našel dne 19. svečna v gozdu pri Dravi 3 mlade zajce. Blizu je splašil tudi samico, ki se je seveda spustila v

beg. Mladiči so bili po njegovi sodbi teden stari, torej so se skotili v drugi tretjini meseca svečna. Pa tudi ni čuda, zakaj vreme je bilo ves januar ugodno, skoraj brez snega in zmerno toplo. Tudi svečan je tako začel in nehal z izredno lepimi, solnčnimi dnevi.

Limbuš pri Mariboru ob Dr.

Anton Godec, učitelj.

Poljske vrane — *Corvus frugilegus* — so v našem kraju, med Pohorjem in Kozjakom v Dravski dolini, vsako leto zimski gostje. Posetijo nas v začetku ali sredi novembra, ko po hribih in planinah zapade sneg in v višjih legah ni živež več tako obilen. Začetkoma vidimo le posamezne. Tem se vkratkem pridružijo cele trume, ki brojijo včasih petdeset, sto ali celo dvesto ogoljenih kljunov. Izprva krožijo visoko v zraku, da jih komaj vidiš. Včasih te opozorijo s svojim glasom kra-kra-gaib ali pa kir-kir-kroa v taki višini, da se vidijo kakor majhne črne pike. Človek bi mislil, da motre s te višine teren, koder bi se naselile za zimo. Podnevi se klatijo po njivah, setvah, travnikih in vinogradih vedno v večjih krdelih v družbi sivih vran — *Corvus cornix*. V poznem mraku pa se vzdignejo, da prelete v stalna prenočišča. Ta pa niso v gozdih ob Dravi, ampak na Kozjaku na levem bregu Drave. Tukaj se vrste hribi z vinogradi, pašniki in travniki, vrhovi in severne rebri pa so obrasle z gozdovi. Tukaj so prenočišča naših zimskih gostov — poljskih vran. Opazuješ jih lahko redno tudi vsako jutro, ko se vračajo na polja. Proti koncu svečna ali v začetku marca izginejo iz naših krajev.

Limbuš pri Mariboru ob D.

Ant. Godec.

Skobčeva predrznost. 17. marca sem iskal po močvirnatem svetu kljunačev. Kar obstoji moja psica ob mlaki. Naenkrat šine med mano in psom skobec na fla in kriče se vzdigne kozica. V elegantnem, bliskovitem letu se spusti skobec za njo in jo preganja dokler se ne oglasi puška. Bil je star samček. Lovski pozdrav!

Celje, 24. marca 1912.

S. E.

Lisičja noga v pasti. Danes sem našel v železju, nastavljenem za vidro, zadnjo nogo lisičjo. — Upam, da se še snideva s trinogom! Lovski pozdrav!

Čatež ob Savi, 29. febr. 1912.

Ivan Stanič.

Odstrel divjačine. Lovsko društvo v Kamniku naznanja, da so leta 1911 ustrelili v občinskih lovih Podgorju, Kamniku, Nevljah in Šmarci: 7 srn in srnjakov, 96 zajcev, 5 lisic, 5 gozdnih jerebov, 85 poljskih jerebic, 17 prepelic, 1 divjega petelina, 2 fazana, 4 skobce, 31 vran in šoj. — Lovski pozdrav!

Kamnik, 4. marca 1912.

J. Kemperle, tajnik.

Postolka. Najbrže vsled milih zim se izpreminja postolka iz ptice selke v stalno ptico; to opažamo tudi pri kosih, ščinkavcih in škorcih, da, celo pri črno-glavkah, pastiricah in pogorelčkih. Starejši ornitologi so popisovali postolko kot hudo roparico, nevarno zlasti manjšim pticam. Morebiti so jo sodili prestrogo — ali se ji je pa izpremenil okus za hrano. Sedaj je dognano, da spada postolka med najkoristnejše ptice in žre pri nas večinoma miši, v južnih krajih pa kobilice. Dr. K. Floericke je preiskal nad sto postolk, pa vselej je našel v njih želodcih le miši, kuščarje in škodljive žuželke. Prav tako ni bilo ptičjega sledu v kosmatih izbljunktih teh ptic. Uttendörfer je preiskal 244 kosmatih izbljunktov in le v dveh je našel ostanke manjših ptic. To navajamo zlasti z ozirom na one naše lovce, ki še vedno strastno preganjajo postolko. Priporočamo torej to prekrasno ptico občnemu varstvu!

Petje divjega petelina — jeseni. Da poje petelin tudi jeseni, ne bi verjel sam sebi. Lep septembrski večer sem šel mimo kraja, kjer je navadno pel divji petelin. Slišal sem divjo kokoš, ko je klicala svojo mlado, napol doraslo družino

k nočnemu počitku. Med mladiči je bil tudi star petelin. Pel je prav dobro, zaporedoma je „udaril“ nad 70krat. Pustil sem ga pevajočega in ne vem, kdaj je nehal. Do danes mi ni nobeden petelinar potrdil kaj takega. Grof Chambord je rekel: „Dobro znamenje za prvo pomlad!“ Rad bi vedel, kaj menijo o tem naši petelinarji. Lovski pozdrav!

Ajdovščina, 19. oktobra 1911.

J. Plesničar.

NB. O jesenskem petju divjega petelina je poročal že gospod Fran Klemenc iz Medvod. Glej Lovca II. letnik na strani 192. Ured.

RIBARSTVO

Sulci v Krki.

Spisal Julij Bučar.

Reka Krka, dasi tako skromna, ponižna, je nekdam slovela daleč na okrog. Rib je kar mrgolelo v njej. Sulci, ščuke, somi velikani niso bili nič redkega na našem ribjem trgu. Kolikokrat sem se solarček naslajal ob pogledu še živih somov, ki so bili večji od mene!

Nikdar ne pozabim, da je imel ribič iz Kostanjevice, kjer so bili tedaj somi takorekoč doma, tri take orjake hkrati naprodaj. Največji je tehtal en stot, druga dva pa vsak po pol stota. Pozneje nisem več videl takih velikanov.

Slovela pa je Krka zlasti zaradi velike obilice žiahtnih rakov. Nje slava je segala daleč preko mej našega cesarstva. Marsikdo si je ob trgovini z raki dodobra napolnil svoj mošnjček. Posebno podjeten zakupnik pa si je celo priboril briljantno iglo; podaril mu jo je naš cesar za poslane krške rake.

Prišla je račja kuga in vse sladke nade so splavale po vodi. Ko so ribiči slutili, kaj jih čaka, so hiteli, kar se je dalo, da bi si še v zadnjih dneh opomogli kolikortoliko. Lovili so vse vprek ribe, da so jih nastavljali rakom. Tekmovali so drug z drugim, ali prišel je usodni dan in krški rak živi le še v našem spominu. Krka brez rakov — log brez zelenja. Kakor da bi Krka občutila to izgubo! Apatično se vije ob svojih bregovih in le sem in tam zašumi, kakor predramljena iz težkega spanja.

Ko ni bilo rakov, so se ribiči tembolj posvetili ribolovu. Koliko je takih, ki se žive le od ribje kupčije! Koliko je ribičev diletantov! Čimdalje neznosnejši življenski pogoji so prebivalce v bližini reke dovedli do tega, da niso povpraševali po mojem in tvojem, in lovilo je vse. Še zdaj lovi vse „kar leže in gre“. Prišla je še kultura s

svojim problematičnim blagoslovom in strastni ribič mora stati dolge ure ob vodi, preden prime prva riba za vado. Rib je sedaj malo v Krki. Dobe se pa še jako lepe, težke. Najbolj priljubljen je pri nas sulec. Njega love ribiči s posebno vnemo. O sulcu hočem napisati par vrstic.

Največ sulcev se nahaja med jezovoma pri Rumanji vasi in Soteski.

Ribolov je tam v roki kneza Auersperga. Ribe čuvajo. Le ob redkih prilikah boš videl kakega sulca v Topliškem zdravilišču.

Sulcev dobiš pa tudi niže doli ob jezovih do Lešnice pri Št. Petru. Od tam naprej je sulec redka prikazen. Nedavno je ujel ribič pod mestnim mlinom sulca, ki je tehtal $17\frac{1}{2}$ kg. Videli so pa pod jezom pri Starem bregu poleg Novega mesta poldrug meter dolgega sulca, ki ga cenijo na 30 kg.

Pred par meseci je lovil nekdo pod novim mostom v Novem mestu za kratek čas male ribice, katerih je bilo tedaj vse živo ob površju. Kar se je zaletel mednje požrešen sulec s tako silo, da ga je vrglo preko obrežja v bližnji kanal. Tam ga je ribič ujel z roko. Sulec je tehtal 9 kg.

Kadar Krka hudo narase po deževju, tedaj lahko zagledaš sulca, ki se meče za svojim plenom. Ko sem pred leti stanoval v Kandiji pod bolnico usmiljenih bratov, sem ob takih prilikah mnogokrat opazoval pri oknu sulca, ki je prežal pod staro vrbo na plen ter se zaganjal vsakih par minut s tako silo za ribami, da ga je bilo videti več kot za polovico zunaj vode. Sulec je bil velik. Stvar me je zanimala. Obvladala me je lovska strast. Pograbil sem puško in čakal ugodne prilike. Ne dolgo. Sulec je planil iz vode, jaz pa sem upalil. Žival se je zvrnila na stran. Ker pa nisem imel potrebnih priprav s sabo, sem moral s težkim srcem gledati, kako se je sulec potopil. Še danes mi je žal, da sem ga tako po nepotrebnem spravil ob življenje.

Valtovški mlinar opazuje že celih petindvajset let mogočnega sulca, ki prihaja v dresti na napajališče v takozvani „Govejak“ pod železniško postajo Stražo, kjer je Krka najbolj deroča. Tam je bilo v zadnjih letih par prav lepih sulcev. Novomeški gosposki ribiči so se kaj radi zabavali z njimi. Posebno na največjega so imeli piko. Cenili so ga na štirideset kil. Ali zmerom jim je upihal kašo. Imeli so ga že na osteh, na trnku — rešil se je vsako pot. Pustil je za spomin tudi kak kosček svojega dragocenega mesa. Moral je biti zelo prefrigan, pa tudi — trd.

Več sreče so imeli z njim ribji tatovi. Ko je bila lani meseca avgusta huda suša, je bila Krka pri Straži tako plitva, da si jo mogel prebresti. Prvi tat je ponoči svetil s škopnikom po vodi, drugi pa je gazil po njej s pripravljenimi ostmi. Takega obiska očka sulec ni bil

pričakoval in bilo je po njem. Tehtal je 34 kg, meril je pa le en meter dvajset centimetrov. Tatova sta ga razmesarila v bližnjem gozdu. Njegovo velikansko glavo pa sta obesila na drevo, da se je je ustrašil vsakdo, ki ga je vodila pot mimo.

Ob tistem času je prišel marsikateri sulec v neprave roke. Zakupnik ribolova je izvedel o lopovščini in o lopovih, pa se je z njimi pobotal na prav prikladen način. V dar je dobil kmalu potem dvajset kil težkega sulca. Ti znajo!

Ribja tatvina je pri nas v bujnem cvetju. Pa vprašaj tatu, s kako pravico lovi, pa se ti odreže, da to ne more biti prepovedano. Skrivajo se pa vendarle. Svoj pogum kažejo iz zasede. Vprašaj tega ali onega upravičenega ribiča, zakaj ne mara loviti na večer ali ponoči, pa zveš, kako leti kamenje proti njemu, kakor hitro se je nekoliko zakasnil na vodi.

Pri nas love sulca na stavnike, na trnek na igranje in z ostmi. Lov je včasih zelo razburljiv. Ne gre ravno za življenje in smrt, ampak pravijo, da je voda, rabljena neprostoovoljno, preveč mokra. Sulci se zadržujejo najrajši pod jezom, kjer je vodni tok najhujši. Brez čolna ne opraviš ničesar. V čolnu morata biti dva: eden, ki vodi čoln, drugi, ki ribari. Pod jezom se čoln kaj rad prevrne. Ako dobiš še sulca-korenjaka na trnek, potem glej, kako boš obvladal svoj položaj.

Gospod Tainta iz Novega mesta, ribič od mogočnih brk doli do kurjega očesa, se je pred kratkim spustil s pomočjo starega ribiča strokovnjaka pod Straškim jezom v cirkus proti sicer nevidnemu, ali vsega priznanja vrednemu nasprotniku ribjega rodu. Dokler se je izurjeni veslač boril le z valovi, je šlo dobro, dasi je moral gospod Brkač v gugajočem se čolnu vsak čas praktično študirati teorijo o ravnovesju. Mahoma se je izpremenil položaj. Brkačeva palica se je čudno skrivila in čoln nikakor ni več hotel ubogati svojega voditelja. Kar v stran ga je vleklo s čudno silo. Ribič je takoj vedel, da se je sulec obesil na Brkačev paradni trnek, in je svetoval gospodu, naj vse skupaj spusti iz rok, da ne bo nesreče. Brkač pa je po načelu: „Bolje drži ga, nego lovi ga“ še čvrsteje poprijel svoje orodje. Sulec pa je bil „teh špasov sit“ in je tako potegnil, da se je čoln obrnil narobe in sta se oba junaka v mokrem elementu dobro ohladila do zadnje žilice. Ko sta potem iskala svojega ujetnika, je edino še prazna palica daleč tam doli na vodi molče govorila tako, da ima ribič svojo glavo, sulec pa tudi svojo, in da druga ne segaj po drugi.

Prav je tako. Ko bi bil uspeh vsakopot zajamčen, potem bi kaj kmalu prenehal ribarski sport. Saj nismo požrešni. Lov nam bodi zdrava zabava in drugega nič. Zabavajmo se, pa tudi čuvajmo naš vodni zaklad. Kdo ve, kako bo v prihodnje.

Treba je združenih moči, smotrenega postopanja. Zakaj bi se ribolov v Krki ne dal dvigniti na tisto stopnjo, ki je pred leti imponirala celo tujcem? Krka brez rakov — navsezadnje pa še brez rib! Ne, tako daleč ne sme priti. Upajmo, da dobimo zopet rake, ribja zalega pa se pomnoži dobro, jedcem v slast, nam sportnikom pa v veselje!

Iz ribarske mreže.

Postrvi. 20. t. m. sem šel s svojim nosačem Tinčkom na vas Reko ob Idriji loviti živih in zdravih postrvi za prihodnje poletje. Drugi dan je bila voda velika, tako da nismo mogli loviti na trnek. V potoku Cerknem pa sem nalovil osemdeset postrvi različne velikosti. Posoda jih je bila polna. Ker sem pa naročil od doma led šele za drugi dan, sem moral ostati še na Reki. V petek 22. t. m. je bila pa Idrija tako lepa za lov, da sem začel iznova loviti, akotudi sem imel že zadosti rib. Šla sva s Tinetom samo na glavne prostore, kjer so samo velike postrvi. Kmalu sem potegnil 4 kile težko postrv iz vode. Nato sva šla čez pol ure daleč k skali, pod katero je prebivala znana velika postrv. Vrgel sem ribico s trnki — kar potegne močna riba. Četrť ure nisva mogla videti, kakšna je. Čez 20 minut sem jo spravil srečno na suho. Tehtala je devet kil. To je najtežja postrv, kolikor sem jih ujel v svojem lovišču. Takih in tudi še večjih je tukaj dovolj. Upam, da bom kmalu zopet mogel poročati o ugodnih uspehih.

Bled, 24. marca 1912.

Miha Černe.

L I S T E K

Janezov prvi in zadnji zajec.

Spisal Vojteh Korčec.

Bilo je pred tridesetimi leti, prvo soboto po novem letu, je pripovedoval stari čebelar Janez. Snega smo imeli na Notranjskem nad meter visoko, suh je bil kot ajdova moka. To zimo je prihajalo posebno mnogo zajcev k hišam.

Pod streho sem imel skrit star „pihalnik“. Prinesel sem ga doli, da bi ga osnažil za zajce. Takoj pa me je zavrnila moja žena Meta: „Ta štor ni za v hišo. Le hitro ga odnesi in pojdi pestovat našega Jožka, da ne bo cvilil!“ Skril sem puško pod klop, vzel Jožka iz zibelke in ga ujčkal tako dolgo, da mi je zaspal. Položil sem ga zopet v zibel. Žena je odšla v hlev, jaz pa sem vzel zarjavelo pušo izpod klopi in jo jel basati, da bi prvikrat poizkusil svojo lovsko srečo. Smodnika sem nasul poldrugo merico, šiber pa petinsedemdeset, pa ne št. 4, ampak PP.

»To so pa balini!“ so se smejali Janezu poslušalci.

Janez pa je nadaljeval mirno: Ko sem jo nabil tako dobro, sem jo nesel v malo izbo pod streho in jo postavil v kot. Prinesel sem si stol, da bi imel kje sedeti, in sena, da bi zavaroval noge proti mrazu. Nato sem nametal nekaj korenja in storžev po snegu. Pratika je kazala, da bo nocoj polna luna. Komaj sem pričakoval zaželene ure.

Žena me je svarila: „Janez, bojim se nesreče! Saj nisi lovec in ne znaš ravhati s pušo!“

„Zakaj sem bil pa šest let pri soldatih in potem 78. leta še v Bosni? Ne čenčaj tja v endan!“

Bal sem se, da mi ne bi vzela poguma, saj sem ga imel salamsko malo že takrat. Meta je še nekaj časa klepetala in godrnjala. Jaz pa sem jo ob desetih popihal gori v izbo. Odprl sem malo okence, sedel na stol, zakopal noge v seno, napel petelina in čakal prav mirno. Pri farni cerkvi je odbila ura enajst, pa še ni bilo nič. Bila je čarobna noč, tako je bilo svetlo kakor podnevi.

Nenadoma sem slišal: hrst — hrst — hrst. Videl nisem nič, premakniti se nisem smel. Opolnoči sem zagledal dolgouhca. Bližal se je od sosednje hiše. Kmalu za njim je prihajal drugi in tretji. Zdelo se mi je, kakor da je oživila sama snežna odeja. Dva sta mi kmalu izginila, tretji pa je ostal pod jablano.

Srce mi je pričelo utripati tako močno, da sem si zapel suknjo, ker sem se bal, da ne bi čul zajec teh udarcev. Zajec je veselo užival korenje — hrst — hrst — hrst. „Naj bo kar hoče!“ sem si mislil in pomeril. Ura je bila na zvoniku. Pomeril sem drugič in potegnil — bumf!

Neusmiljena sila me je zagnala s stolom vred po izbi. Bil sem kakor mrtev... Ko sem se malo zavedel, sem se pobral in gledal okrog sebe. Izba je bila polna dima, puška je ležala zraven mene na tleh, stol je bil zlomljen. Tresel sem se ko moker pes. Prižgal sem svečo in v ogledalu zapazil v svoje veliko začudenje, da nisem več Janez, ampak pravi zamorec!

Pogledal sem skozi okno, pa nisem videl nikjer nobenega zajca. Sunil sem puško z nogo pod seno in šel doli gledat. V svoje veliko veselje sem videl, da moj trud ni bil zastonj. Pograbil sem ubitega zajca za zadnji nogi, ga nesel gori v izbo, ga skril pod seno k puški in šel doli v hišo.

„Jejžeš jejžeš, Janez, kako črn je tvoj obraz!“ je javkala moja Meta. „Ali te je ubilo? Ali si živ ali mrtvev?“

„Bodi no pametna! Saj vidiš, da sem živ!“

„Hvala Bogu in pa sv. Janezu, tvojemu patronu, da si le živ! Kako sem se ustrašila, ko je tako počilo!“

„Zajec leži gori v izbi. Jutri, oziroma danes, ko greš k deveti maši, pa ne pozabi kupiti masti za zajčjo pečenko! Pa molči o vsem tem!“

Preden sem legel, sem se umil. Potem sem spal do osmih zjutraj. Ko je drugo jutro odšla Meta, sem moral zibati malega Jožka; cmeril se je rad, ker je bil bolj njene sorte. Nenadoma zagledam pri sosedu dva žandarma! Nekaj časa sta govorila s sosedom, si nekaj zapisala in krenila — proti moji hiši! Kar ves trd od strahu, se nisem mogel geniti od okna. Že sta si otresala ob vežnem pragu sneg s škornjev. Ta trenutek sem poklical vse svetnike in svetnice na pomoč. Potrkata in vstopita.

»Kaj bi rada gospoda? — Prosim, sedita malo sem k peči!«

„Ne, ne, hvala, ne utegneva!“ je odgovoril vodnik. „Ali je kaj pregaženo od vaše hiše dalje?“

«Samo do soseda, potem pa nič.»

Odšla sta. Pogledal sem skozi okno. Stala sta ob ogalu hiše, komaj trideset korakov od tam, kjer je bil padel zajec.

Kmalu se je vrnil vodnik in me vprašal: „Ali je šel tu mimo kakšen tuj človek?“ „Videl nisem nikogar!“

Odšla sta proti mestu, in meni se je odvalil kamen od srca. Nič nista videla zajčeve smrtne postelje, ker je steza nekoliko pod hribom. In storil sem pametno, da sem šel po zajca skozi kuhinjska vrata, ne pa skozi vežna. Zato je bila gaz le na drugi strani. Na ogalu je nista mogla videti. Kadar sem se spomnil žandarjev, mi je zagozmezelo po vsem životu.

Drugo jutro sem se ravno pripravil, da bi odrl zajca, kar prileti moja Meta vsa razburjena iz hiše k meni: »Žandar gre! Za božjo voljo, skrij zajca!«

Ta telegram me je zbegal popolnoma. Meta je pograbila nesrečnega dolgouhca in ga naglo odnesla v hlev.

„No, Janez, ali tudi danes nočete odgovoriti?“ me je vprašal orožniški vodnik. Ali res nič ne veste o tatvini, ki se je izvršila ponoči od sobote na nedeljo pri vašem sosedu Tinetu?“

„Ničesar ne vem o tem. Lahko prisežem!“

„Tat je ukradel sod vina. Zaradi te tatvine moram poizvedovati.“

Na tihem sem zahvalil svojega patrona sv. Janeza. Ko je odšel orožnik, sem se globoko oddahnil in poklical Meto iz hleva.

„Poglej, Janez, kakšno neumnost, skrb in žalost si nakopal na glavo meni in sebi zavoljo umazanega ničvrednega zajca!“

Povedal sem ji, zakaj je bil žandar pri nas.

„O, Janez, rožni venec sem molila v hlevu, da ne bi bilo sitnosti in nesreče. Zajca pa jej sam, jaz ga že ne bom!“

Vidite, tako sem upihnil luč življenja dolgouhcu s 75 balini. Zaklel sem se pa, da je bil to moj prvi in zadnji zajec!

